

Březen 2017/1

Křtinský zpravodaj

Vážení sousedé,

je pátek odpoledne před ostatky a zároveň čas uzávěrky prvního letošního čísla Křtinského zpravodaje. Využívám proto příležitosti, abych vám popřál mnoho úspěchů v tomto roce a spokojený život v naší obci a podělil se s vámi o pár informací o tom, co nás v letošním roce čeká.

Zima se na nás hezky vyřádila, dle statistik byla nejmrazivější přibližně za posledních osmdesát roků. Po několika slabých zimách přišel opět příval ladovského sněhu a zejména mráz. Dětem, z nichž ty menší ani nepamatují, jaké to je, když napadne sníh, jistě udělala opravdová zima velkou radost, milovníkům zimních sportů rovněž. My, dospělí, to nejspíš pocítíme hlavně na svých peněženkách při vyúčtování spotřeby za vytápění.

Největší starosti způsobila zima hochům z naší pracovní čtyry, Františku Starobovi a Radkovi Jančíkovi, kteří se velmi snažili, aby chodníky a ostatní komunikace byly co nejschůdnější a pokud možno sjízdné. Několikrát také svázeli popelnice ze všech hůře přístupných míst, aby je popeláři mohli vyvézt. Za jejich úsilí a maximální nasazení bych jim rád na tomto místě poděkoval. Poděkování patří také Pavlu Duškovi, který se svým traktorem prohrnoval místní komunikace, což mu někteří majitelé aut svým parkováním příliš neulehčili. Na vysvětlenou, jak je to s těmi komunikacemi: místní komunikace nevzniká tím, že si někdo vyjezdí cestu po obecním pozemku, nebo vybuduje bránu s výjezdem na obecní pozemek. Místní komunikace existuje tehdy, když je uvedena v pasportu místních komunikací. Takové komunikace se především snažíme udržovat.

Letošní rok proběhne ve znamení několika větších investičních akcí.

Jistě víte, že Správa silnic připravuje rekonstrukci silničního tahu Křtiny-Jedovnice. Jako obec se na tomto projektu podílet nebudem, ovlivní však významným způsobem provoz v obci a zejména návazné akce, které s tímto dílem musíme koordinovat. V současné době se projekt dokončuje a připomínkuje. Letos, když půjde vše podle plánu, mohlo by být vydáno územní rozhodnutí.

Chtěl bych poprosit všechny, kterých se nějakým způsobem dotýkají práce na opravě kanalizace, o trpělivost a shovívavost. Kanalizace je již ve velmi špatném technickém stavu, takže slouží spíše jako meliorace.

Letos se bude dále pokračovat také v obnově vodovodního řádu. Jedna etapa povede směrem na Brno od Faustů až po Meluzínovu pilu, druhá od Legionáře nahoru až k šachtě nad dětským hřištěm u školy, u Lesáckých bytovek.

Pokud budeme provádět revitalizaci parku a parkovišť mezi chrámem a Spolkovým domem, zahrnou tyto úpravy také celý tzv. Kopeček. Je toho poměrně hodně, ale tyto práce souvisí z výše zmíněnou rekonstrukcí silnice, abychom pak zbytečně nerozkopali nově upravené silniční povrchy.

Měsíc leden a únor jsou také obdobím, kdy se podávají žádosti o dotace. Máme jich letos připravených několik.

V lednu, nás navštívil nový hejtman Jihomoravského kraje, JUDr. Bohumil Šimek. Jsme jedna z prvních obcí, které po svém zvolení navštívil a dal tím najevo, jakou nám přikládá důležitost. Bylo to velmi příjemné setkání a pan hejtman slíbil, že to rozhodně nebyla jeho poslední návštěva ve Křtinách.

Chtěl bych také poděkovat všem, kteří vyplnili a dodali dotazníky, jež nám poslouží při vypracování Strategického plánu rozvoje obce. Tento důležitý dokument pro nás zpracovává Fakulta regionálního rozvoje Mendelovy university a je to další důkaz nadstandartních vztahů, které s Universitou máme.

Jedna velmi čerstvá zpráva. Blahopřejeme vítěznému týmu místního kola mezinárodní soutěže *YPEF – Mladí lidé v evropských lesích*. Tříčlenný tým z naší školy postoupil do regionálního kola. Tak jim budeme držet pěsti. Poděkování patří také pedagogům.

Čeká nás toho letos hodně, popřejme si do nastávajícího jara hodně zdraví a štěstí, pevné nervy, méně zloby a špatné nálady.

Váš starosta, František Novotný

OBEČ

Jubilanti

V následujících měsících oslaví životní jubilea tito naši spoluobčané:

Březen

Aleš Bischof, Přemysl Horek, Stanislav Kubeš,
Františka Lišková, Milada Maršová (Santini), Zdeněk Pokorný,
Jarmila Szabó, Marta Šebelová, Irma Třísková

Duben

Alois Švenda, Svatava Urbánková

Květen

Jaroslava Hamerská, Jarmila Komprdová (Santini),
Bohumila Macháčová, Zdeněk Opletal, Vlastislav Pospíšil,
Libuše Sehnalová, Jana Sladká (santini), Anna Straková

Červen

Viola Bednářová, Eugenie Černohlávková, Jaroslav Novotný,
Alois Pastorčák, Olga Raiblová

Přejeme jim do dalších let života pevné zdraví a osobní spokojenost.

Pytlový sběr

Během jarních měsíců vyjedou obecní zřízení pro tříděný odpad
ve žlutých pytlích v těchto termínech:

2. března, 30. března, 27. dubna, 25. května, 22. června

Děkujeme vám za spolupráci při třídění odpadu.

Literární kavárna – bidýlko

prostory naší knihovny se v březnu rozšíří o nově zrekonstruovanou část, která před tím sloužila jako sklad knih a ještě dříve jako umývárna Dětského domova.

Knihovna tak získá příjemné a nápadité společenské zákoutí, kde si mohou čtenáři posedět a zalistovat v knihách, které si nechtějí nebo nemohou odnést domů nebo si z nich chtějí vybrat. Myslím, že děti ocení zejména balkon, přístupný po dřevěných schůdcích, dospělější čtenáři využijí spíše pohodlné posezení v jeho podloubí.

Od myšlenky po realizaci uběhl necelý rok. Ve spolupráci s paní architektkou Machovou, která naše představy dotáhla do konce a vytvořila finální návrh, si troufnu tvrdit, že máme něco jedinečného a neobvyklého. To vše se podařilo také díky finanční dotaci z JMK.

Měsíc březen je měsíc knihy a není lepší příležitost k otevření, dáme určitě včas vědět. Doufám, že se vám nové prostory budou líbit a bude to pro vás další příležitost knihovnu navštívit a strávit v ní příjemné chvíle.

Starosta

Krajský hejtman ve Křtinách

ŠKOLA

Lyžařský kurz žáků v Olešnici

K zimě neodmyslitelně patří lyžování. A jelikož tento rok zima opravdu přála všemožným zimním sportům, vyrazili jsme s dětmi z naší školy lyžovat do Olešnice. Jezdili žáci od 2. – 5. třídy a ze 7. třídy. Nezáleželo, kolikrát kdo stál na lyžích, vítání byli všichni a poslední dny už nikdo nepoznal, kdo na lyžích stál poprvé. Po celou dobu nám svítilo krásně sluníčko a těchto pět dní jsme si opravdu všichni užili a už se těšíme na další rok. Děkuji také za pomoc úžasným instruktorům: Ivě Majerové, Marku Majerovi, Bee Prečanové, Karlu Smejkalovi a Evě Soldánové.

Zapsala: Mgr. Barbora Hladišová

Úspěch dětí mateřské školy ve výtvarné soutěži

Děti v mateřské škole si povídaly během adventu o událostech v Betlémě, o Vánocích, o třech mudrcích, kteří se přišli do Betléma poklonit... Po vánočních prázdninách jsme si opět připomněli vánoční příběh. Potom se děti pustily do práce. Brzy měly anděly, krále, ovečky, pastýře, Ježíška, Marii i Josefa, dokonce dva velbloudy a slona pro krále. Všechno jsme společně uspořádali na jeden velký arch papíru, přilepili, domalovali a nechali uschnout. Pak bylo naše dílo převezeno do Vranova nad Dyjí. Zde byla u příležitosti Tříkrálové sbírky vyhlášena výtvarná soutěž, kterou pořádala společnost FATYM Vranov nad Dyjí. Probíhal už několikátý rok soutěže „Nakresli tři krále“. Do soutěže se mohou zapojit děti z mateřských a základních škol se svými výtvary. Letošní zadání bylo „Nakresli tři krále u Ježíška v Betlémě“ libovolnou technikou. Modrásci si tvoření užívali a zaslouženě vyhráli hodnocení odbornou porotou za skupinovou práci.

Zapsala: Bc. Lucie Růžicková

Projektový den školy „Co nevyčteš z displeje“

V úterý 31. 1. 2017 jsme se kromě rozdávání pololetního vysvědčení věnovali projektu „Co nevyčteš z displeje“. Šlo o projekt z oblasti environmentální výchovy zaměřený na výrobu, používání a hlavně recyklaci mobilních telefonů. Žáci jednotlivých tříd se zabývali historií mobilů, funkcemi a aplikacemi, které nám dnešní telefony nabízejí, žáci vyšších ročníků také tím, jak vůbec mobilní sítě i samotné přístroje fungují. Důležitou součástí projektu bylo zjišťování, z čeho se telefon skládá a jakých surovin je třeba k jeho výrobě. Možná vás to překvapí, ale k výrobě mobilu je potřeba přes 50 různých surovin, z nichž podstatnou část tvoří

kovy, jejichž rudy těží často nezletilí nádeníci v nelidských podmínkách afrických rudných dolů. O tom svědčí dokumentární film Krev v mobilech, z nějž viděli žáci různě dlouhé ukázky. Dotazníkovým šetřením, které prováděly samy děti,

j jsme zjistili, že momentálně se v šuplících domácnostech našich žáků nachází 344 nepoužívaných telefonů. Z nich se nám podařilo k recyklaci přinést 36 kusů, což je přibližně 10,5 %. Doufáme, že jde jen o první vlnu, za kterými bude následovat mnohonásobně větší hejno. Vždyť kdyby Češi odevzdali k recyklaci všechny mobily, které leží bez užitku doma, nemuselo by se zbytečně vytěžít například 2800 kg stříbra, 272 kg zlata nebo 11,6 tun mědi.

Proto se zkusme všichni společně zamyslet, zda by nestálo za to, znovu prohlédnout zásuvky, odevzdat nepoužívané mobily k recyklaci a přihlásit se tak svým jednáním k odpovědnosti za budoucnost naší planety.

Mgr. Ivana Majerová, koordinátor EVVO školy

ZŠ a MŠ Křtiny získala finanční prostředky na projekt z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Naše škola získala finanční prostředky ve výši 574.204,- Kč na projekt realizovaný v rámci

Operačního programu Výzkum, věda a vzdělávání za finanční podpory Evropského sociálního fondu. Projekt s názvem "Personální podpora a vzdělávání pro ZŠ Křtiny" s registračním číslem CZ.02.3.X/0.0/0.0/16_022/0000926 probíhá od 1. 9. 2016 do 31.8.2018. Finanční podpora bude využita na činnost školního speciálního pedagoga po dobu 20 měsíců a na vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřené na inkluzi (společné vzdělávání) v rozsahu 32 hodin. Díky této podpoře na škole působí na poloviční úvazek speciální pedagog, který pomáhá žákům, rodičům i pedagogům školy při vzdělávání žáků, kteří potřebují k zvládnutí učiva podpůrná opatření. Tato opatření konzultuje s příslušnými školskými poradenskými zařízeními (pedagogicko psychologická poradna, speciální pedagogické centrum) a na základě těchto doporučení metodicky pomáhá pedagogům při vytváření plánů pedagogické podpory nebo individuálních vzdělávacích plánů pro jednotlivé žáky.

RNDr. Petr Lukáš, ředitel školy

- o -

Lesnická soutěž YPEF na křtinském zámku

Dne 23. 2. 2017 proběhl druhý ročník místního kola soutěže **YPEF** (z anglického *Mladí lidé v evropských lesích*), které pořádal ŠLP ML Křtiny MENDELU.

YPEF je znalostní soutěž zaměřená na žáky a studenty všech základních a středních škol. Cílem této soutěže je zlepšit povědomí zejména mládeže, ale i celé společnosti, o významu lesů a zdůraznit význam lesnictví v současné době. Jedná se o mezinárodní soutěž, do které jsou aktivně zapojeny lesnické instituce z cca 10 zemí Evropy. V tomto roce probíhá již sedmý ročník soutěže, která je mezi školami stále populárnější, a proto jsme se neváhali zapojit podruhé ani my.

Soutěž se skládá z místního, regionálního, národního a mezinárodního kola, kdy do dalšího postupuje vždy ten nejlepší tým z daného kola. Tým tvoří tři žáci, kteří společně píší test, zaměřený na lesnickou tematiku.

Po testu tým čeká několik praktických úkolů jako: poznávání dřevin podle listů, pupenů, šišek nebo makroskopických znaků dřeva. Dále poznávání bylin a zvířat. Součástí také bývá manuální činnost, jako je řezání ruční pilou na čas aj.

Našeho místního kola ve Křtinách se celkem zúčastnilo 9 týmů ze tří škol (ZŠ a MŠ Křtiny, ZŠ Jedovnice a ZŠ a MŠ Lipovec). Celkovým vítězem a zároveň reprezentantem v regionálním kole se stal tým ze ZŠ a MŠ Křtiny ve složení: **David Němec, Jana Zouharová, Tereza Drápelová**. Na 2. místě se umístil tým ze ZŠ Jedovnice ve složení: Sabrina Abrahámová, Monika Franců a Antonín Sehnal. A na 3. místě se umístil tým ze ZŠ a MŠ Lipovec ve složení: Tomáš Dvořák, Anastázie Lokajová a Tomáš Pořízka.

Děkujeme všem soutěžícím za účast a odpovědnou přípravu. Těšíme se na setkání při již třetím ročníku místního kola YPEF ve Křtinách, které proběhne v roce 2018.

Ing. Monika Bejčková
ŠLP ML Křtiny MENDELU

Poznámka redakce: Podobnou zprávu o soutěži jsme obdrželi rovněž od pana ředitele školy RNDr. Petra Lukáše.

Vánoční fotbal

Jelikož Vánoce nejsou jenom o cukroví, ale i o sportu, rozhodli jsme se s klukama zahrát si na Štědrý den dopoledne fotbal na křtinském zasněženém trávníku. Exhibiční zápas ve stylu silvestrovského derby Sparta-Slavia, aneb Křtiny proti zbytku světa, tak mohl začít.

A jak to dopadlo? Zápasu se zúčastnilo osm hráčů a jedna fanyнка. Přes obětavé výkony golmanů padlo 33 branek, z toho 3 vlastní. Jako bonus byly naše kopačky na konci zápasu čisté jako z výrobní linky. A hlavně jsme si užili vánoční atmosféru v kruhu kamarádů, dobrý fotbal a spoustu legrace. Za rok znova!

Štefan Pind'ák

Poznámka redakce: Dovolili jsme si přidat ještě jednu fotografii, která k článku nepatří. Poznáte, která to je?

Ledová Praha již posedmnácté

Největší otevřená akce Pionýra (kterou pořádáme společně s Nadací Dětem 3. tisíciletí) je za námi. O vikendu 3. až 5. února uvedla Ledová Praha do pohybu opět zhruba 15 tisíc účastníků (hlavně dětí), kterým nabídla přes 40 volných nebo zlevněných vstupů do muzeí, historických památek a dalších zajímavých míst. V některých menších muzeích tak bývá někdy tlačence. Už po několikáté jsme dostali ubytování ve škole Fr. Plamínkové na Pankráci, která je blízko metra a má hned přes ulici obrovské obchodní centrum Arkády, kam jsme chodili na jídlo. Někteří s námi jeli už potřetí a školu *Plamínkovou* považují za domovskou. Vracíme se tam všichni rádi, protože je to vizitkou toho, že dokážeme dodržovat daná pravidla a i škola nás bere jako stálé a příjemné hosty. Je to zásluha hlavně mého „chlapeckého týmu“, který měl za úkol být v čele všech přesunů a ještě navázal kamarádké vztahy s dětmi, které přijely až z Krompachu.

V pátek po ubytování jsme začali prohlídkou Vyšehradu s odborným výkladem historických postav a protože jsme s sebou měli Rostislava jako generálního průvodce, jeho znalosti byly sledovány s velkým zájmem. Potom jsme se přesunuli do Botanické zahrady Přírodovědecké fakulty UK, kde nás přivítal křik krmených papoušků a kde jsem si to po odborné stránce mohla užít zase já (skleník byl doplněn unikátní výstavou dřevokazných hub). Nakonec jsme zařadili Muzeum Policie ČR, kde děti prokázaly znalosti a vědomosti v různých soutěžích a za odměnu obdržely drobné dárky. Po večeři a malém doplnění zásob nás přivítala k zaslouženému odpočinku naše škola Plamínková.

Sobota bývá nejnáročnějším dnem výpravy. Začali jsme na Klárově položením věnečku Gončarenkovi a prohlídkou nádherného geologického útvaru „Pražský ordovik“. Potom následoval přesun lanovkou na Petřín, kde je Strahovský klášter, rozhledna a samozřejmě bludiště. Náš generální průvodce má vždy trasu připravenou tak, že přesuny mezi jednotlivými zastávkami jsou minimální a tak kolem poledne jsme už byli v areálu holešovického Výstaviště a s úžasem si prohlíželi „*Mořský svět*“.

Následovalo ještě Národní muzeum (v budově bývalého parlamentu), kde dole byla výstava retro 50.-60. let s interaktivními prvky. Děti si zde mohly vyzkoušet znalosti zeměpisu, obléci figurínu do dobových šatů, zkusit si rozhlasové vysílání a mnoho dalších věcí a to nás ještě čekalo čtvrté

patro, kde byla zajímavě zpracovaná přírodovědná výstava nazvaná „Archa Noemova“. Po Národním muzeu už měl následovat pozdní oběd, já jsem si myslela, že v muzeu děti už moc nepobudou, ale to jsem se nádherně spletla, chodili jsme tam všichni stále dokola a pořád objevovali něco nového. Archa Noemova se jasně dostala na špici všech sobotních poznatků. Šli jsme ještě pěšky na Václavák ke koňovi, něco si řekli z historie a potom Arkády. Zasloužená přestávka na oběd a malý odpočinek ve škole, protože má kulhavá noha už byla tak oteklá, že potřebovala ledovou sprchu. Děti mě věrně následovaly. Všichni jsme se chtěli dát trochu do gala před večerním koncertem.

Večer se konal v Kongresovém centru koncert Děti dětem. Uvedl ho předseda Pionýra Martin Bělohávek: „*Dvě desetiletí koncertu Děti dětem představují stovky vystoupení dětí i profesionálních hostů, řadu zajímavých setkání, ale hlavně nespočet zážitků dětí, které sebraly odvahu vstoupit na podium před tisícovky diváků, i těch v hledišti, které se jejich kuráží a dovednostmi mohly inspirovat*“. Hlavními postavami programu byli i letos úspěšní účastníci otevřené kulturní soutěže *Pionýrský Sedmikvítek*. Jako každý rok byla část programu věnována i předávání Putovních pohárů předsedy vlády České republiky za dlouhodobý přínos pro rozvoj práce s dětmi v oblasti kultury. Letos pohár z rukou vedoucího Úřadu vlády Pavla Dvořáka převzal Folklórní soubor Okřešánek Třebíč, Pionýrská skupina Brodek u Prostějova, a to za rukodělné činnosti, ZŠ Mohelnice za hudbu, Pionýrská skupina Světlá nad Sázavou rovněž za hudbu. V plně obsazeném Společenském sále Kongresového centra Praha je potleskem odměňovalo dvanáct stovek diváků, především dětí. Pódiem jednu chvíli vířily barevné kostýmy v rytmu moderní taneční hudby, střídaly je tance klasické i folklórní. Na závěr koncertu zazpívala Heidi Janků a její vystoupení mělo mezi dětmi velký ohlas.

V neděli si největší dojmy odnášela už jen nejvěrnější děvčata, která následovala generálního průvodce z autobusového nádraží Florenc jen přes ulici do hlavní budovy Muzea hlavního města Prahy, kde byla mimo jiné zajímavá interaktivní výstava „*At' žije Hurvínek*“, kino 3D a výstava „*Pražská kina minulosti*“. My zbabělci jsme na Florenci hlídali tu kupu batohů a zavazadel. Myslím, že se holky i kluci již nyní těší, že se do Prahy příští rok zase vrátí. A já, zbabělý anděl strážný, vlastně také.

Lída Boháčková

9. spolkový ples

V sobotu 21. ledna proběhl již devátý spolkový ples ve Křtinách. Již poosmé se konal v krásných reprezentativních prostorách Zámku Křtiny. Pro pamětníky uvádím, že ten první se uskutečnil v té době ještě ve fungující restauraci Santini. Jsme rádi, že po jejím uzavření a po přebudování na penzion Lumina se díky podpoře ŠLP a restauraci Zámek Křtiny podařilo najít nové prostory, které nabídlly daleko větší možnosti než malý sál bývalé restaurace Santini.

A tak jsme letos opět mohli pozvat dvě kapely. V 1. patře hrála kapela Nota Bene. Na jejich velmi příjemnou hudbu jste si mohli zatančit jak polku, valčík, tango, waltz, tak i rychlejší tance nepárové. Ve druhém patře si pak všichni zazpívali známé písničky u Cimbálové muziky Jana Opletala. Dlužno ovšem říct, že z původní cimbálky zůstal pouze jediný člen – Kája Kocman. Bohužel do řad hudebníků udeřily v lednu různé nemoci, takže se muselo hodně improvizovat. Díky kontaktům Lukáše Sotoláře a jeho úsilí se podařilo najít adekvátní náhradu, takže si Křtinští opět přišli na své a při vínečku si zazpívali a zatancovali. Zkrátka ve 2. patře to opravdu žilo a bylo tam stále narváno.

Program pak vyplnil kouzelník Standa, kterého si po jeho vystoupení zájemci mohli pozvat i ke stolu, aby jim ukázal svá karetní kouzla. Kdo toho využil, určitě nelitoval. Bohužel i do programu zasáhla vrcholící chřipková epidemie. Původně měla ve dvou tanečních blocích vystupovat ZUŠ Adamov, což díky velké nemocnosti nebylo možné realizovat. Naštěstí vedoucí tohoto tanečního kroužku předvedla své taneční umění. Přítomní pánové si určitě při tomto vystoupení přišli na své.

Tanec a zpěv pak o půlnoci přerušila tombola. Díky sponzorům se zde sešlo přes 100 cen. A můžeme říct, že letos byly opravdu velmi hodnotné. Všichni, kdo vyhráli, jsou určitě se svými výhrami spokojeni.

Naposled se sluší poděkovat Úřadu městysu, který nejenže přispěl darem do tomboly, ale financoval i kapelu Nota Bene, pak samozřejmě ŠLP za bezplatný pronájem prostor, restauraci Zámek Křtiny, která se postarala o občerstvení návštěvníků. Ráda bych také ocenila všechny, kteří se na organizaci podíleli, ať už nákupem tomboly, pomocí s jejím balením, motáním několika tisícovek losů, prodejem vstupenek, uváděním ke stolům a jinými pořadatelskými úkoly. Je toho opravdu mnoho, co je nutné udělat. Bez těchto dobrovolníků, kteří věnují svůj čas a své síly, by takováto akce nemohla vůbec proběhnout.

Samozřejmě, že děkujeme i všem sponzorům, kteří přispěli svým darem do tomboly, a také účinkujícím. Ti značnou měrou přispěli ke skvělé náladě a k tomu, že tento ples můžeme řadit k těm nejvydařenějším.

Marcela Kuchyňková

- o -

Vánoční jarmark ve Křtinách

V loňském předvánočním období jsme měli možnost navštívit vánoční jarmark. Nadšenci, zejména z řad seniorů, za vydatné pomoci hasičů, zorganizovali úspěšnou akci.

Výzdobu sálu si vzali na starost skauti s paní Anitou Ruby a místní škola. Své výrobky vystavily p.Kalová a p. Drápelová.

Ve dvaceti stáncích nabízeli prodejci med, víno, uzeniny, pečivo, korálkové výrobky, šité dekorace, textilní výrobky, mýdla, čaje, pečivo, perníky, pletené zboží, uzenářské výrobky, šperky.

Potěšil nás zájem našich občanů, i to, že prodejci do Křtin jezdí, dle jejich vyjádření, rádi. Škoda, že kapacita našeho sálu neumožní jejich větší počet.

Také skutečnost, že jarmark předcházela rozsvícení vánočního stromu, se ukázala jako dobrý tah.

Všem, kdo nám pomohl při uspořádání jarmarku, velké díky.

Nakonec jedna prosba: Nemáte chuť vzít si na starost uspořádání dalších jarmarků? Slibujeme naši pomoc.

Svatava Urbánková a Marie Kleskeňová

- 0 -

Senioři se baví

Období konce roku se rozhodli naši senioři strávit aktivně při živé hudbě s písničkami a tancem. **Povánoční veselice**, jak akci nazvali, se velmi vydařila. Škoda, že našeho pozvání nevyužili i ostatní občané.

Připomínáme, že všechny naše akce jsou přístupné všem Křtiňákům.

Také nás velmi mrzí, že naši zastupitelé nemají na naši generaci čas (nebo náladu?). Jen pan starosta se ženou a Marcela Kuchyňková za námi rádi přicházejí.

Svatava Urbánková
a Marie Kleskeňová

Poznámka šéfredaktora: Jako šéfredaktor a zastupitel v jedné osobě přijímám výtku našich seniorů na svou hlavu, jsemť po panu starostovi a místostarostovi jejich seniorskému stavu nejbližší. Ujišťuji však seniory, že si činnosti jejich spolku velmi považují a jsem na ně hrdý, protože aktivní stáří vnímám, na rozdíl od pasivní rezignace, jako krásné vyvrcholení života. Snažím se jim proto věnovat ve Zpravodaji maximální prostor.

Nesud'te, prosím, naše mladší kolegy tak přísně. I jejich čas je vyměřen. Jsou-li přitom ochotni jeho část věnovat obecnímu blahu, ponechme na nich, jak naloží se zbytkem. Jejich zájmy a tužby teprve zrají. Den, kdy zaklepu na dveře vašeho klubu, určitě přijde.

Obnova křtinského kroje

Již kolem roku 2011 vznikla myšlenka, že bychom se mohli pokusit zrekonstruovat křtinský kroj. V současnosti si na křtinské hody půjčujeme kroje kyjovského (slováckého) typu. Jedná se o zjednodušenou verzi kyjovského kroje, která je však pro naši oblast zcela nepůvodní a neautentická. Je třeba říci, že Křtiny se nacházejí na pomezí oblasti severovýchodního Brněnska a tzv. Malé Hané. Na základě těchto poznatků jsme se rozhodli vrátit křtinské kroje do Křtin.

V současnosti se snažíme získat, co nejvíce materiálů, abychom si vytvořili ucelenou představu o podobě křtinského kroje.

Při bádání spolupracujeme s Etnografickým ústavem Moravského zemského muzea a oslovili jsme rovněž Jiřího Hemelíka, jednu z hlavních osobností líšeňského kulturního života, který se zabývá lidovými tradicemi a kroji Brněnska. Na základě těchto poznatků jsme sestavili prototyp křtinského kroje, který bychom chtěli nadále vylepšovat.

Zároveň si dovoluji uvést, že prostřednictvím Křtinských spolků jsme požádali Jihomoravský kraj v rámci dotačního programu Podpora rozvoje v oblasti kultury a památkové péče v roce 2017 o dotaci ve výši 300.000,- Kč. Zastupitelstvo Městysu Křtiny se na svém zasedání dne 20. února 2017 usneslo, že nám poskytne potřebnou 50% spoluúcast, a to v případě, že nám bude dotace poskytnuta. Do letošních Křtinských hodů máme každopádně v plánu ušít první krojový pár, aby mohl být představen široké veřejnosti.

V souvislosti s výše uvedeným si Vás dovoluujeme požádat o případnou pomoc s hledáním materiálů. Zaměřujeme se především na fotodokumentaci z období přelomu 19. a 20. století a druhé poloviny 19. století, na které je vyobrazeno hodové dění nebo osoby v krojích. Samozřejmě hledáme i jednotlivé dílčí krojové součásti (košile, kalhoty, sukně, šátky apod.). Pokud byste u sebe nějakou takovou fotografii či krojovou součást měli, prosím obraťte se na e-mail: jiripindak@centrum.cz nebo tel. **721 060 507**.

Rádi bychom se na tyto věci přišli podívat popřípadě si je vyfotili. Předem děkujeme za Vaši pomoc.

Jiří Pind'ák ml.

I redakce zapátrala ve svém archivu

Sokol létá i v zimě

Lyžařské zájezdy

Letošní zima se nám vydařila, lednový lyžařský zájezd v Čenkovicích byl ve znamení bohaté sněhové nadílky. V plně zaplněném autobuse byli jak příznivci sjezdového lyžování, tak zástupci běžeckých disciplín – i když tentokrát v menším počtu dvou statečných Přemka Horka a Zdenky Švendové. Velkou radost nám udělal také velký počet dětí – 10, v kterých nám roste nová generace příznivců tohoto pěkného zimního vyžití.

V době psaní tohoto článku je před námi ještě rozlučka se zimní sezonou v podobě březnového zájezdu, věříme, že bude stejně vydařený, jako ten lednový.

Zimní cvičení

Další zimní aktivitou je probíhající cvičení starší a mladší přípravky. Mladší přípravek skládající se z dětí 1.-2. třídy je letos v hojném počtu 15 účastníků, cvičení je každý čtvrtek od 16.-17.00 hodiny.

Starší přípravek již dostává „naloženo“ ve větším rozsahu, tréninky probíhají každé úterý a čtvrtek od 17.-18.00 hodiny. Noví zájemci jsou srdečně vítáni, nábor probíhá nepřetržitě. Věříme, že všech 12 chlapců a děvčat, kteří se cvičení účastní, tak vydrží s elánem i v následujících letech.

Fotbalová příprava

Jakmile nám to dovolí počasí, obnovíme své aktivity také na fotbalovém hřišti u potoka. O přesném termínu budeme informovat jak rodiče, tak širokou veřejnost na nástěnce a obecním webu.

Obě naše družstva – starší i mladší přípravy – budou mít tréninky 2x týdně v úterý a ve čtvrtek, starší příprava k tomu navíc bude pokračovat v soutěži Brněnského svazu malé kopané. Mladší bude hrát na jaře přátelské zápasy, s tím, že na podzim bychom i toto družstvo přihlásili do soutěže v rámci ČMFS.

Ve spolupráci s Městysem Křtiny také budeme nyní v březnu podávat na JMK žádost o dotaci na pořízení zavlažovacího systému hřiště a menší mobilní tribuny pro diváky, čímž by bylo celé zázemí tohoto sportovního areálu dokončeno. Držte nám tedy palce i v této aktivitě.

Důležité upozornění !!!

Rádi bychom také založili samostatné dívčí družstvo, které by bylo složeno z děvčat ve věku 12-60 roků. V jarních měsících, dubnu až červnu, by družstvo hrálo přátelské zápasy v rámci blanenského regionu, čímž by se připravilo na regulérní soutěž. Její start by pak byl v září letošního roku. Tréninky by probíhaly společně se starší přípravkou v úterý a ve čtvrtek.

Proto tedy děvčata školou povinná, i Vy která již máte školní docházku za sebou, neváhejte a přidejte se k nám. Absence zkušeností a praxe v této sportovní disciplíně není překážkou. Zájemkyně pište na e-mailovou adresu sokolkrtiny@seznam.cz, nebo volejte telefon **737 211 471** (R. Brzobohatý)

Volejbalový kroužek

Celou zimu probíhá také pravidelné setkání našich volejbalistů, které je každou sobotu od 18.00 v tělocvičně ZŠ. Zájemci o tuto pěknou kolektivní hru – pište na sokolkrtiny@seznam.cz, nebo se obraťte přímo na Vítka Opletala.

Fotbalové družstvo dospělých

Každou neděli od 17.00 pod vedením hlavního motoru této družiny Štefana Pindáka probíhá také trénink mužstva dospělých fotbalistů, také v budově ZŠ. Zájemci pište na adresu stefan.pindak@gmail.com.

O hrdinském počinu tohoto teamu v podobě zápasu na ledu a sněhu o Štědrém dni dopoledne se dočtete na jiném místě zpravodaje.

Co nás ještě čeká

Sokol letí nad Podyjím – sobota 13.5. – celodenní výlet do malebného koutu Jižní Moravy. Objevíme krásy meandru v Podyjí za doprovodu správce parku. Návštěva mlýna ve Slupu. Pro rodiny s dětmi, doprava autobusem.

Sokol chytá pytláka III – sobota-neděle 10.-11.6. – víkendový pobyt v malebném prostředí Rakoveckého údolí, spojený se spoustou her, soutěží, nepochybně i jízdou na oslíkovi Dominikovi a večerním táborákem. Srdečně

zveme nejen členy Sokola, ale i zájemce z řad široké veřejnosti.

Radek Brzobohatý

Čím na co?

Máme za sebou sněhovou nadílku. Byla to i nabídka k pohybu, protože bílá peřina se musí odhrnout. Nejlepší na to je koště, pokud je sníh sypký anebo shrnovač, pokud napadla silná vrstva. I pod ní se však mohou skrývat nějaké *smrazky*, jak jsme říkali zamlada. Když jsem na ně narazil, několikrát jsem do nich uhodil koštětem, abych je odrazil a vždy to končilo zkázou koštěte. Koště je na zametání, na ledové *smrazky* máme kovové škrabky. Letos jsem si už dával pozor a koštětem jsem do ničeho nebouchal, pouze násadou jsem se snažil ten led shora rozbít. A představte si, ona se uštípla a musel jsem ji upravit, aby pak nerozdírala dlaně.

Člověk se musí pořád učit a opakovat i to jasné pravidlo, že každá věc má svůj účel a jen k němu se má používat.

Platí to samozřejmě i o našem poutním areálu, národní kulturní památce. V jeho středu stojí kostel a ten je dům modlitby. Tak to čteme v Bibli, tak to náš Mistr vyhlásil (Matouš 21,13). Modlitba je především věc osobní, vnitřní, i když se k ní nás sejde více a postupujeme podle schválených vzorů. Modlitba je pro duši tím, čím je dýchání pro tělo, pravidl kdysi jeden moudrý člověk. Modlitba je podporována i vnějšími smysly, proto do kostela patří i podívaná pro oči a poslech pro uši, což je jiný název pro umělecká díla výtvarná a hudební. Kostel však zůstává domem modlitby, nemůže být používán k jiným účelům, to by zradil své poslání. Nemůže být ani výstavním ani koncertním sálem. A jako se musí hlídat po stránce stavební, aby do něj nezatékalo, a po stránce provozní, aby se zavíraly dveře a teplo nám nevyvětralo, musí se hlídat, aby nám z něj nevyvětral duch modlitby. Ta je opravdu osobní a vnitřní záležitost každého návštěvníka. Když však vidíme na vlastní oči, že někteří chlapi ani nesmeknou a slyšíme na vlastní uši, že se tam někdo baví jako na rynku, můžeme se divit a musíme asi napomenout: Nezrazujte účel tohoto místa.

U našeho kostela stojí zámek. Mnoha lidem musíme vysvětlovat, že tam neukazují pokoje paní hraběnky, ani rytířský sál a vůbec už ne hladomornu pro pochytané lapky, protože to původně byla rezidence. Dnešními slovy ubytovna pro kněze z řádu premonstrátů, kteří zde sloužili, a také asi i pro jejich kolegy, kteří chtěli nebo měli přebývat na zdravém

vzduchu a odpočinout si od bahnitých zábrdovických výparů. A samozřejmě i pro poutníky. Vždycky v ní sídlilo více lidí, poutní místo není poustevna, kde je člověk sám jako na poušti a opuštěnost vyhledává.

Klášter už uzapadl do hloubi dějin, ale poutní místo pořád potřebuje kolektiv, poustevník nestačí, tak jako na led je potřeba škrabku a nestačí jen koště. Proto se těším na spolupráci, ba co víc, přímo na souhru, kdy každý využije svého nástroje k společnému cíli – a tím je celý člověk s tělem i duší. Ať máme kde dýchat – chraňme přírodu - les nemůže být továrnou na dřevo. Ať mají kde dýchat i naše duše, ať naše kostely zůstanou domy modlitby. Památky musí být živé. To je pravdivé heslo všech, kdo o nich rozhodují. Přispějme k tomu i my všichni společně.

Jan Peňáz

- o -

Slunce v křtinském kostele ve dnech kolem slunovratů

Do našeho kostela poprvé slunce zasvítí horními kulatými okny. Je jich celkem dvanáct a proto si je můžeme očíslovat podle hodin. Dvanáctka bude nad hlavním oltářem směrem k zámku, naproti na věži pak šestka a do ambitů ke sv. Anně tedy směřuje dvojka, trojka a čtyřka a tak dále po směru ručiček hodinových.

28.12. 2016 - kdy byl první slunečný zimní den - vycházelo nad Křtinami slunce v 7:48 a zapadalo v 16:00 hodin, ale do kostela zasvítilo poprvé před půl devátou a to zboku horním kulatým oknem od zvonohry - č. 4 - a přímo horními kulatými okny (i podlouhlými pod nimi) č. 7 a 8 - od zelených ambitů. V pravé poledne svítilo okny č. 7, 8, 9 a 11 a naposledy zasvítilo oknem č. 10 do 15:25, oknem č. 12 do 15:36 a oknem č. 11 už jen vodorovně na protější stranu klenby do 15:42 hod.

29.12. ve dnech, kdy slunce vychází nejpozději v celém roce zasvítilo slunce poprvé oknem č. 4 - od zvonohry - v 8:21 a oknem č. 7. - za novými varhanami - a č. 8 - nad vchodem ze zelených ambitů - v 8:24, z okna nad varhany dosáhl do prostoru u hlavního oltáře v 8:27 a na oltář přímo v 8:32 h. Nad lesy se slunce vyhouplo v 8:33 h. - od hlavního vchodu je bylo vidět za kaštanem, stojícím vlevo od Domova Santini.

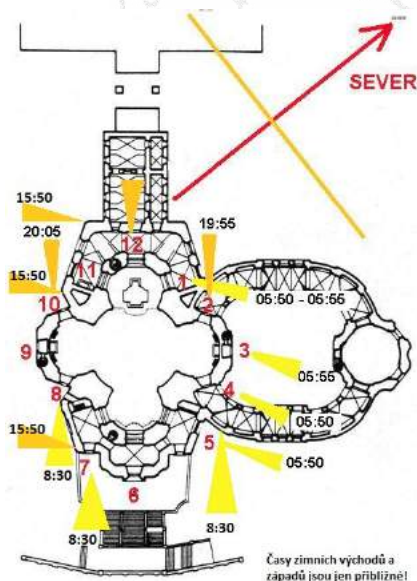
18.1. na svátek Panny Marie, Matky jednoty křesťanů v 8:40 slunce svítlo okny č. 4 - 7 a 8 v 15:30 svítlo okny č. 7 (úplně zboku) - 10 a 11. Na poslední paprsky jsem nečekal, byla veliká zima.

Ve dnech letního slunovratu. 21.6. vychází slunce v 04:46 ale nad bukovské lesy se vyhoupne až později. V 05:35 ozáří farní zahradu, v 05:40 je vidět už na farním dvoře, v 05:45 je vidět od zámku vlevo od věže sv. Anny a v 05:55 ze schodů před kostelem, kdy se vyhoupne nad lesy vpravo od školy. Do kostela poprvé zasvítí v 05:40 oválným oknem vpravo od hlavního oltáře, ale ozáří jen okenní klenbu. První paprsky jdou tedy z okna s číslem 1. Hned poté svítí oválným oknem č. 4 - nad vchodem od křížové cesty - a pak velkým oknem pod ním prozáří celý prostor.

30. června východ 04:50 hodin, slunce začalo svítit v okně č. 1 až v 05:50 hod., západ 21:02 hod, naposledy svítí oknem č. 2 do 19:55 a oknem č. 10 do 19:57 h.

9. července slunce vychází 04:57 a zapadá 20:58, v kostele poprvé zasvítí v 05:51 do oken č. 1, 4 a 5, přičemž do č. 1 svítí jen do 5:55 hodin, ale to už začne svítit i do č. 3. Na hlavní bránu zasvítí v 6:05 a večer naposledy svítí přes č. 2 přímo do č. 4 až do 19:54 a přes č. 10 do č. 8 až do 20:04 hodin. Barevným oknem č. 12 přestane svítit slunce poněkud dříve, zhruba v 19:22 hodin, protože se octne ve stínu zámku, a navíc se to u něho nedá přesně určit právě kvůli syté barevné výplni. V době letního slunovratu proto není okno, kterým by slunce nezasvítlo. Je to díky tomu, že Santiniho stavba nemá pravé úhly, ale jen oblíny.

Při všech těchto pozorováních děkujeme:

Bohu za stvoření Země a celého vesmíru a za šikovnost, kterou dal člověku. Pánu Ježíši za jeho narození, které nám přineslo vykoupení. Panně Marii, že v tomto údolí vyslyšela tolik proseb a učinila tolik zázraků.

Děkujeme i J. B. Santinimu Aichlovi, opatu K. J. Matuškovu a všem, kteří tento kostel i jeho okolí plánovali, stavěli, opravovali a udržovali. Díky otci Tomáši Prnkovi a ostatním kněžím, zpěvákům, varhaníkům, farníkům i poutníkům, kteří je naplňovali modlitbami, zpěvy a hudbou.

Jan Peňáz

ZAPIŠTE SI

Vážení milovníci dobrého vína,

dovolte, abychom Vás pozvali na jedinečnou příležitost, která se ve Křtinách ještě nekonala, a to na řízenou degustaci vynikajících vín z vinařství Rozařín. Akce se uskuteční v sobotu 25. března 2017 od 18 hodin v sále Spolkového domu.

O víně nám přijede popovídat sklep mistr, zpěvák a muzikant v jedné osobě, Richard Janoušek z Moutnic. Ochutnávka vín bude doplněna živou hudbou plnou ryzího moravského folklóru, vše obohacené informacemi, zajímavostmi a historkami z vinařského světa.

Budete mít možnost si vychutnat deset těch nejlepších vzorků vín a zazpívat si u cimbalu. Bude připraveno i malé pohoštění, různé druhy sýrů a pečivo. Doma se ale určitě navečíte, ať nám netancujete na stole.

Nemusíte nikam jezdit, platit dopravu ani ubytování, putovní sklípек přijede až k nám, a to je velká výhoda. A navíc značně ušetříte. Cena za ochutnávku, hudební produkci a drobné občerstvení je pouhých 200Kč!

Vstupenky se budou prodávat týden před akcí, a to u Svatavy Drápelové, Křtiny 29. Můžete je objednávat i telefonicky na čísle 776 110 349. Nutná je platba předem, a to do čtvrtedního večera 23. 3. 2017. Dle počtu přihlášených a zaplacených míst pak v pátek nakoupíme občerstvení. Kapacita je omezena na 50 míst, proto neváhejte a zavčas si svoji účast zajistěte.

S sebou si vezměte tužku a papír, abyste si mohli poznačit, které víno Vám chutnalo nejvíce. To si pak můžete zakoupit a odnést domů.

Závěrem bychom Vás ještě jednou rádi pozvali slovy vinaře Ríši Janouška a moravského básníka Jana Skácela: „*Ochutnejte vína z kraje, kde k sobě mají lidé vždy blízko. Rádi se sejdou, popívají, pobesedují. Z kraje, kde omamně kvetou akátové háje, zelená duše vína doutná na vinicích a krvácí vlčí máky v obilí. Touto kouzelnou zemí je Morava.*”

Na setkání se za Křtinské spolky těší Svatava Drápelová

Pionýr, z .s. – pionýrská skupina Křtiny

SEZNAM VYBRANÝCH AKCI 2017

3. 2. (pátek) - 5. 2. (neděle)
Ledová Praha 2017
9. 3. (čtvrtek) Pozorování jarní přírody (oddíl FAGUS)
2. 4. (neděle) Divadlo a velikonoční dílničky
21. 4. (pátek) Úklid odpadků na počest Dne Země
8. 5. (pondělí) Májová vycházka (celodenní výlet RUDICE)
20. 6. (úterý) Sluneční stezka (Oddíl FAGUS)
3. 7. (pondělí) - 14. 7. (pátek)
Letní oddílové soustředění (tábor)
VESMÍR" KOHOUTOVA BOUDA Jerlochovice,
s jednodenním výletem do Dolních Vítkovic
(svět techniky – interaktivní výlet)
12. 8. (sobota) LETNÍ DEN v arboretu Křtiny
3. 9. (neděle) Výprava do jeskyní Josefovského údolí
14. 10. (sobota) Den Stromů
3. 11. (pátek) Lampionový průvod „Křtinská světluška“
10. 12. (neděle) Divadlo a vánoční dílnička

Rostislav Boháček,
vedoucí Pionýrské skupiny Křtiny
tel.: 723 879 072

- 0 -

Rozpis služeb stomatologické pohotovosti

Březen

4.3.	MUDr. Roth	Ostrov, Zdrav. středisko	516 444 326
5.3.	MUDr. Semrádová	Sloup, Zemspol, 221	516 435 203
11.3.	MUDr. Sládek	Velké Opatovice, nám. Míru 492	516 477 319
12.3.	MUDr. Srpová	Letovice, J. Haška 12	604 760 665
18.3.	MUDr. Staňková V.	Jedovnice, Zdrav. středisko	516 442 726
19.3.	MUDr. Nečasová	Blansko, ZŠ TGM, Rodkovského 2	607 812 963
25.3.	MUDr. Ševčíková B.	Blansko, Svitavská 1A	516 416 386
26.3.	MUDr. Ševčíková R.	Poliklinika Blansko, Sadová 33	516 488 454

Duben

1.4.	MDDr. Šméralová K.	Boskovice, Lidická 8	516 453 998
2.4.	MUDr. Štrajtová	Černá Hora, Zdrav. středisko	608 220 806
8.4.	MUDr. Šumberová	Lysice, Komenského 429	516 472 227
9.4.	MUDr. Švendová	Křtiny, Zdrav. středisko	516 439 404
14.4.	MUDr. Tomášková	Blansko, Pražská 1b	734 177 800
15.4.	MUDr. Tomašíková	Adamov, Smetanovo nám. 327	516 446 398
16.4.	MUDr. Well	Adamov, Smetanovo nám. 327	516 447 605
17.4.	MUDr. Vrtělová	Poliklinika Blansko, Sadová 33	516 488 455
22.4.	MUDr. Zouharová	Poliklinika Blansko, Sadová 33	516 488 450
23.4.	MUDr. Žilka	Benešov, 19	516 467 313
29.4.	MDDr. Potůček	Blansko, Pražská 1b	516 419 538
30.4.	MDDr. Bočková Eva	Kunštát, nám. ČSČK 38	516 462 203

Květen

1.5.	MUDr. Bočková Jana	Kunštát, nám. ČSČK 38	516 462 203
6.5.	MUDr. Fenyk	Letovice, Tyršova 15	516 474 310
7.5.	MUDr. Grénarová	Boskovice, Růžové nám. 16	774 710 550
8.5.	MUDr. Hanáková	Blansko, Pražská 1b	516 418 788
13.5.	MUDr. Havlová	Blansko, Pražská 1b	516 418 786
14.5.	MUDr. Hepp	Rájec, Šafrance 101	516 434 055
20.5.	MUDr. Hosová	Rájec, Zdrav. středisko	516 432 138
21.5.	MUDr. Hošák	Adamov, U Kostela 4	516 446 428
27.5.	MUDr. Houdková	Blansko, Pražská 1b	731 144 155
28.5.	Dr. Hurešová	Boskovice, Nemocnice Boskovice	516 491 264

Červen

3.6.	MUDr. Chatrná	Boskovice, Lidická 10	537 021 289
4.6.	MUDr. Chatrný	Boskovice, Lidická 8	516 456 109
10.6.	MUDr. Jaklová	Boskovice, Smetanova 24	516 454 046
11.6.	MUDr. Jílková	Rájec, Ol. Blažka 145	516 410 786
17.6.	MDDr. Keprtová	Boskovice, Lidická 8	516 456 109
18.6.	MUDr. Stojanov	Blansko, B. Němcové 1222/15	605 184 479
24.6.	MUDr. Kopáčková	Letovice, A. Krejčího 1a	516 474 369
25.6.	MUDr. Kraml	Boskovice, Růžové nám. 16	733 644 499

Mimo výše uvedené služby je služba zajištěna v Brně, Úrazová nemocnice, Ponávka 6, tel. 545 538 111.

Úrazová nemocnice v Brně, Ponávka 6, tel. 545 538 111 službu zajišťuje ve všední dny od 17.00 hodin do 7.00 hodin. O sobotách, nedělích a svátcích nepřetržitě 24.00 hodin.

Sovětská letkyně nebo letec?

Když jsem chodil po skončení II. světové války pěšky na vlak do Babic, byl jsem svědkem sestřeleného sovětského letadla na poli blízko silnice před Babicemi, na vrcholu babického kopce. Chtěl bych se vrátit k této historické události: dne 25. dubna 1945 zde bylo německým protiletadlovým dělostřelectvem sestřeleno sovětské letadlo, jež provádělo průzkum nad Výpustkem a okolím.

Po pádu se hluboce vrylo do země na poli vlevo vedle uvedené silnice, uražená vrtule a překližkové části křídel se znakem pěticípé rudé hvězdy ležely rozhozeny po poli. Tělo letce bylo znetvořeno požárem. Podle útlé ruky se původní nálezci domnívali, že letadlo řídila žena a na základě tohoto nálezu byl postaven v roce 1960 na druhé straně silnice pomníček, věnovaný neznámé letkyni, s nápisem: *"Zde padla v posledních dnech války v roce 1945 sovětská letkyně - čest její památce"*. Na pomníček byla umístěna busta ženy - letkyně s rozevlátými vlasy. *(Tradovalo se, že je to posmrtná maska zahynuvší letkyně, což ale nemohla být pravda, pozn. red.)*

V roce 1978 byly trosky letadla vykopány a podle výrobního čísla motoru letadla bylo zjištěno, že se jednalo o poručíka Rudé armády Alexeje Ivanoviče Menšikova. Jeho ostatky jsou uloženy u pomníku Rudé armády v Babicích nad Svitavou.

Uvádím, že my, místní občané, jsme celou dobu věřili legendě o sestřelené letkyni, přesto, že původní nápis na pamětní desce byl v roce 1982 nelogicky nahrazen novým nápisem: *"Hrdinným sovětským letkyním z druhé světové války"*.

Jelikož originál busty byl v roce 2005 ukraden, jedná se v současnosti o její kopii.

Zpracováno s citací: Lesy Mendelovy university - lesy člověku, str. 102.

Dr Zdeněk Opletal, kronikář.

(Tomuto tématu se věnovala poznámka v závěru Zpravodaje 2015/1, pozn. red.)

Historie věžních hodin

Všimavější z vás, jistě postřehli, že počátkem roku se rozhodl stávkovat Antonín, nejpracovitější zvon kostelní věže. Zvonař Petr Rudolf Manoušek sjednal mezitím nápravu a Antonín už opět zvoní. Tato událost mne ale přiměla k zveřejnění následujícího několikadílného traktátu o životě ve věži. Začneme nejstarší historií.

V roce 1704, na závěr stavebních úprav původních křtinských kostelů, byl na věž prastarého Českého kostela instalován první hodinový stroj. Kromě této informace, publikované bez citace v Šenkyříkově brožurce o něm žádných dalších zpráv nemáme. Vzhledem k tomu, že již o patnáct let později byla zahájena výstavba nového kostela, lze předpokládat, že po zrušení obou středověkých kostelů byl hodinový stroj přenesen do věže nového kostela. Je ale také možné, že byl pořízen stroj nový.

Jisto je, že hodinový stroj, který byl do věže nového kostela instalován kolem roku 1750, podlehl o století později ničivému požáru, jenž během noci z 26. na 27. května 1844 kostel vážně poškodil. Oheň zničil střešní konstrukce kostela, zvonici se třemi vzácnými historickými zvony z let 1343, 1445 a 1742 a rovněž oba hodinové cimbály. Hodinový stroj, stojící přímo pod hořící zvonicí, neměl šanci přežít. Zřítilo se na něj několik pater věžních konstrukcí, včetně zvonů. Farní "Hausprotokol" to potvrzuje lakonickým konstatováním: *"Die Thurmuhr wurde ebenfalls unbrauchbar gemacht"*, tedy *"Věžní hodiny byly rovněž zničeny"*. Ještě dnes lze nalézt v šachtě pod hodinami zbytky ohořelých trámů.

Obnova zničené zvonice proběhla v letech 1844-1846. Někdy v té době byl patrně pořízen i nový hodinový stroj. A možná nebyl úplně nový, ale spíš z druhé ruky. Byl totiž vyroben archaickou kovářskou technologií s vratným kotvovým krokem a rámem s klínovanými spoji, což v té době již nebylo obvyklé. Farní protokol o tom mlčí.

O lidech, kteří se věnovali údržbě hodinového stroje nemáme téměř žádných zpráv. V polovině devatenáctého století se do Křtin přistěhoval z Plumlova poněkud záhadný hodinář Vincenc Šedlinský. Ten se nepochybně o věžní hodiny staral, ale písemně to doloženo nemáme. Zato máme doloženo, že se mu ve Křtinách v roce 1851 narodil syn Josef, který byl manželský, přesto, že jeho matku si Šedlinský vzal teprve v roce 1853. Jak to dokázal, nevíme. Ošidit čas umějí jen hodináři.

Kolem roku 1890 fungoval ve Křtinách další hodinář, Antonín Musil. Ani o jeho vztahu k věžním hodinám nemáme písemný doklad.

A tak první, o kom spolehlivě víme, že se hodinovému stroji opravdu věnoval, nebyl hodinář, nýbrž pošťák. Farní kronika mu v roce 1941 poděkovala tímto odstavečkem:

"Pan kapitán Jar. Strumhaus ze zdejší pošty velmi ochotně a obětavě opravil věžní hodiny, které byly velmi porouchané. Dal si všemožnou práci, rád věnoval čas svůj našim věžním hodinám a jeho obětavá práce korunována krásnými výsledky. Všecky práce konal obětavě, svědomitě a zadarmo. Srdečné Pán Bůh zaplat'."

Přes páně Strumhausovu chvályhodnou péči sloužil hodinový stroj už jen šest let. Po válce byl vyřazen a nahrazen moderním trojdílným mechanickým strojem vyškovské firmy Dvořák. Vyřazený a rozebraný hodinový stroj zůstal ve věži až do roku 1986, kdy jej převzalo Národní technické muzeum v Praze. V roce 2008 se muzeu podařilo získat peníze na jeho restauraci a nechalo jej kompletně zrekonstruovat. V současné době se prý uvažuje o jeho zpřístupnění veřejnosti. Nám se podařilo získat alespoň fotografii jeho současného stavu, pořízenou prý přímo v bytě restaurátorky.

Nový hodinový stroj, postavený na principu Grahamova kroku, opatřený metrovým kyvadlem a třemi závažími, visícími v pětimetrové šachtě pod hodinami, byl vyroben firmou Dvořák ve Vyškově dne 21. srpna 1947 pod výrobním číslem 347 a v provozu je dodnes. Je umístěn ve věži kostela těsně pod zvonicí a vede k němu 174 schodů. Minutové impulsy stroje jsou přenášeny dvanáctimetrovým táhlem se dvěma klouby přes zvonici do prostoru pod krov, kde je umístěn rozvod do tří stran, k jednotlivým ciferníkům. Na západní straně, tedy směrem k Habrůvce, ciferník není. Velké plechové ručky měří 132 cm.

(Konec první části.)

Petr Švenda

Slovo pana rady - lístky

Soudní rada, pan Ferdinand Pásek, nám ve svých pamětech zanechal mimo jiné také následující zajímavou poznámku o obtížné době poválečné obnovy, kterou si starší spoluobčané jistě ještě pamatují, ale myslím, že ani oni již neuchovali v paměti takové detaily. Pro nás mladší jde beze sporu o velmi poučné čtení. Svou poznámku sepsal v roce 1952:

Právě slavíme čtyřleté výročí socialistické revoluce v našem národě. Žijeme "na lístky", to znamená, že máme vyměřeno dle potravinových lístků, kolik za celý měsíc dostaneme koupit chleba, sádla, másla, margarinu /kunerolu/, mouky, vajec, mléka, rýže, cukru a bramborů. S dávkou na lístcích označenou se musí vystačit.

Od 1.2.1952 jsou zavedeny potravinové lístky trojího druhu: pro "zaměstnané", ty dostávají i důchodci /pensisté/, pak "základní" potravinové lístky, které dostávají osoby, které se nemohou vykázat, že jsou někde zaměstnané, mezi ně patří manželky v domácnosti činné, které se nestarají ani o jedno dítě do 15 let jeho věku a pak jsou potravinové lístky pro děti a mládež do 18. roku. Děti po narození i další děti až po ty do 18. roku mají přiděly potravin velmi slušné, ty žádné ujmy nepocítují. "Zaměstnaní" a pensisté dostávají na měsíc 1 kg a 10 dkg masa. Zde je třeba připomnět, že řezník, který má funkci rozdělovače masa, má právo na 1 kg masa dáti asi 25 dkg kostí, tak že z přidělu připadne na den necelé 3 dkg masa syrového. Na "základní" přidělový lístek je o 10 dkg masa méně. Osoba mladistvá do 18 let dostává 185 dkg masa.

Přídělový systém byl zaveden nacisty na počátku druhé světové války a jako důsledek katastrofálního zbídačení Evropy během válečných let se jej u nás podařilo zrušit teprve 31. května 1953, za cenu provedení drastické měnové reformy.

Například v Rumunsku byl přídělový systém krátce obnoven ještě v polovině osmdesátých let dvacátého století.

Ferdinand a Emil Páskové
a Petr Švenda

Ostatky 2017

Když se zima přehoupne do druhé poloviny, přiblíží se čas jednoho z nejveselejších svátků – masopustu. Ve Křtinách jsou to ostatky, neslaví se sice tři dny, ale i tak se během jediné soboty odehraje vše podstatné. I letošní ostatky byly povedené. V sobotu ráno se v Hostinci u Farlíků sešlo 28 maškar a oslík Dominik. Proběhlo nezbytné fotografování a celý maškarní průvod se vydal na obchůzku městyse, aby pozval sousedky a sousedy na večerní merendu. Obejít téměř 270 domů není snadný úkol, takže úplně celou obchůzku zvládli jen ti nejzdatnější. Ostatkové veselí pokračovalo večerní zábavou a vše vyvrcholilo pochováním basy. Ostatky jsou svátkem s předlouhou tradicí, ta by však nemohla přetrvat bez party nadšenců, kteří jsou rok co rok ochotni ji zorganizovat. U nás jsou těmi ochotnými především členové KŘOVÝ a za to jim i všem ostatním patří dík.

Anita Ruby

Znáte tyto zajímavosti o naší obci?

V roce 1928 dostaly křtinské ulice tato pojmenování: *náměstí Svobody, Havlíčkova ulice, Zámecká ulice, ulice Svatopluka Čecha, ulice Legionářská, V pivovare, Podhoří, ulice Třebízského a ulice Benešova*. Víte, kterých dnešních ulic se to týkalo?

(Za sebe musím přiznat, že jsem rád, že se tyto názvy neujaly. Skutečné místopisné názvosloví je vytvářeno historií místa, jeho geniem loci a generacemi jeho obyvatel. Jedině takové označení k danému místu opravdu patří. Kde leží Chaloupky, Hora, Kolonka nebo Kopec všichni místní spolehlivě vědí. Pánů Havlíčka, Čecha, či Třebízského si velmi vážím, s křtinskými ulicemi však nemají nic společného. Pozn. red.)

V době protektorátu, v roce 1942, začali nacisté budovat v jeskyni Výпустek podzemní továrnu "*Flugmotorwerke Ostmark*", určenou na součástky k leteckým motorům, kterou dokončili v roce 1944, kdy zde bylo totálně nasazeno až 1200 dělníků a 120 úředníků. Křtiny se tak staly střediskem totálního nasazení především mladých lidí, již byli ubytováni v dřevěných barácích na loukách směrem k Adamovu, ve škole, v hostinci u Pásků a v soukromí. V poslední dny války nařídilo německé vedení zničit továrnu mohutnou detonací.

Dr. Zdeněk Opletal, kronikář.

FEJETON

Špecifiká popelnic

Každá doba má svoje špecifiká, jak se říkávalo, když jsme měli dvojjazyčný stát. Pěkně je to vidět třeba na přístupu obecního zastupitelstva k nakládání s komunálním odpadem.

Kupříkladu v době ledové se naši předkové předháněli v tom, kdo si pořídí luxusnější jeskyni a kdo bude před ní parkovat většího medvěda. Pravěké reality měly v nabídce třeba Výпустek nebo Býčí skálu. Odpadky se házely na zem a obecní zastupitelstvo marně hlasovalo, kudy potáhnou mamuti. Stejně táhli, jako na potvoru, jinudy.

Ve středověku jsme se nastěhovali blíž ke kostelu, do maličkých chaloupek, kterých bylo ve Křtinách méně, než jeskyní v okolních lesích. Obyvatelé se předháněli, kdo bude mít alespoň hubenou krávu, když už nemá koně. Odpadky se házely za chalupu a obecní zastupitelstvo marně hlasovalo, kudy potáhnou husité. Stejně táhli, jako na potvoru, zrovna tudy.

Za první republiky měl už chalupu skoro každý, jednu jsme dokonce postavili navíc pro místní učitele. Sokolové se předháněli s Orly, kdo má delší péro za kloboukem a odpadky se házely na hnůj ve dvoře. Obecní zastupitelstvo marně hlasovalo, kudy potáhnou silnici od Březiny. Stejně se, jako na potvoru, asfaltu nedočkal.

Po válce jsme se dočkali asfaltu, chalupy vyhnali do štoky, postavili Kolonku bez chodníku, přidali koupaliště a samoobsluhu. A obyvatelstvo se předhánělo, kdo dřív splní pětiletku. Odpadky jsme nejprve vozili do lesa, protože hnojiště jsme si zrušili a pak jsme si pořídili popelnice. Obecní zastupitelstvo marně hlasovalo, jak vyhnat z obecního vodovodu žáby, které tam proudily z rybníka u Zabitých. Nakonec to vyřešil vrt pod dědinou.

My jsme tenkrát bydleli s několika dalšími rodinami na Bukovském kopci, v č.p. 121 a protože tam za námi za celou zimu popelářské auto nevyjelo, měli jsme těch popelnic rovnou deset.

Dnes máme onačejší dobu. Nové chalupy už se do Křtin nevejdou, pročež alespoň soutěžíme, kdo před tou svou bude parkovat více koní. Popelnice už se nám zdají na odpadky málo a tak třídíme.

Vyjedou-li dnes v zimě popeláři k stojednadvacítce, to nevím, už tam nebydlím. Odstěhoval jsem se ale tak vysoko, že k nám popeláři v zimě nevyjedou ani dnes. A tak léta letoucí tahám každých čtrnáct dní plnou popelnici k výzkumácké cestě, kde je pravděpodobnost, že mi ji vyvezou, o něco vyšší. I letos jsem měl k tomu nakročeno. Ovšem k mému úžasu byl tentokrát Obecní úřad rychlejší. Bez velkých cavyků a dlouhého hlasování vyslal v den svozu odpadu na náš nepřístupný kopec obecní zřízence se zeleným traktůrkem. Ti obyvatelům kopce svezli popelnice dolů k silnici a prázdné vrátili zpět. Za to jim patří moje upřímné poděkování, takové špecifikum si dám líbit.

Jen se bojím, abych si na to nezvykl. Žádný zákon jim totiž tuhle službu nenařizuje a za dva roky budou už zase volby. A s nimi přijdou bůhví jaká špecifiká.

Zdraví Petr Švenda

Zpravodaj vyšel nákladem 300 ks. Občanům Křtin je zdarma distribuován do poštovních schránek. Svoje příspěvky a náměty zasílejte na e-mailovou adresu zpravodaj@krtiny.cz, případně doneste na ÚM Křtiny osobně. Uzávěrka příštího čísla je **23. června 2017**.

Za věcnou správnost příspěvku odpovídá autor. Redakční rada si vyhrazuje právo příspěvky dle potřeby krátit, případně stylisticky upravit nebo nezveřejnit. Vydává Komise pro informatiku Zastupitelstva městysu Křtiny. Šéfredaktor: Petr Švenda. Tisk: Tiskárna Brázda. Registrováno **MK ČR E 20584**.